

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 05.02.2024
Vår ref. 23/2398-9
663.2/OYNI
Deres ref. 23/3492

Att:

Hørings svar - Barnevernsinstitusjonsutvalgets NOU 2023:24

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til Barne- og likestillingsdepartementets høringsbrev av 30.10.2023 om ovennevnte sak og til vårt foreløpig hørings svar sendt 31.01.24.

Høringsuttalelsen er godkjent i LOs Sekretariat 05.02.2024.

LO oppfatter at barnevernsinstitusjonsutvalget i sin rapport har et kritisk blikk på situasjonen i barnevernet og i institusjonene og det pekes på et vell av utfordringer. Og det er mange gode forslag til tiltak for å bøte på situasjonen. Dette synes vi er et godt utgangspunkt. Barn under barnevernet er tildels en svært sårbar gruppe, og de som er knyttet til en institusjon er det i kanskje enda større grad. Vi må som samfunn gjøre det som er i vår makt for å bedre situasjonen og framtidsutsiktene til disse barna. Det er viktig for dem at det bygges gode relasjoner til andre mennesker og at det er kvalitet og kontinuitet i det tilbudet de får.

Det er svært alvorlig når det i problemforståelsen om barna i barnevernsinstitusjoner framkommer at «Mange av barna har store behov for psykisk helsehjelp som de ikke får dekket i dag» (side 15). Videre viser en til at om lag ni av ti som har bodd på institusjon ikke har fullført videregående opplæring når de fyller 21 år. Det er også en klassesdimensjon involvert når barn av foreldre med lav sosioøkonomisk bakgrunn er sterkt overrepresenterte i barnevernet og der også foreldrene kan oppleve at de møtes på andre måter i barnevernet enn i høyere sosiale sjikt¹.

Svikten i barnevernet og institusjonsbarnevernet har med mange forhold å gjøre, manglende økonomiske ressurser, behovet for kompetanse og bemanningssituasjonen og organisering. Det siste viser til ting som koordinering og samordning av barnevernet og andre tjenester, svikt i overgangene mellom ledd og mye flytting av barn mellom institusjoner. Det er viktig å følge opp slike og andre problemkomplekser. I forhold til tendenser til overdreven rapportering, dokumentasjon og kontroll og at mye tid går med til administrasjon og funksjonærpregete aktiviteter, har LO tiltro til mulighetene tillitsreformen i offentlige etater og virksomheter kan bidra med. Dette gjelder også for barnevernet.

Regjeringens mål er på sikt å fase ut kommersielle institusjoner i tilbudet av barnevernsinstitusjoner². Utvalget utdyper i liten grad i problemforståelsen om denne problematikken. Et mål for LO er også at anbudsregimer og konkurranseutsetting av institusjonsbarnevernet må opphøre og fases ut³.

---

¹ Se her f. eks. Halvor Fauske, Bente Heggem Kojan og Anita Skårstad Storhaug: "[Social Class and Child Welfare: Intertwining Issues of Redistribution and Recognition](#)", Social Science, 2018.

² Jamfør i Hurdalserklæringen: «Gradvis fase ut store kommersielle aktører innenfor barnevernet. Avslutte bruken av konkurranseutsetting og anbud i barnevernssektoren og sikre ideelle virksomheter langsiktige avtaler med det offentlige».

³ Fra LOs handlingsprogram 2022-2025: «Arbeide for at velferdstjenester skal være fellesfinansiert og eies og drives av det offentlige»

Enkelte av utfordringene skissert over har med dette å gjøre, som når barn flyttes mellom kommersielle institusjoner avhengig av hvem som vinner anbudene.

Utvalget tematiserer en rekke områder som er viktige for barna i barnevernsinstitusjonene, slik som innholdet i institusjonstilbudet, helsehjelp og forholdet til helsetjenesten, kompetanse og opplæring for de ansatte, forholdet til skole og utdanning for barna og de unge, rusmisbruk, de ansattes arbeidsforhold, med mer. Kort sagt en prisverdig helhetlig gjennomgang. Nedenfor kommenteres det på noen av disse temaene og områdene.

LO støtter at helsetjenesten med vekt på psykisk helse og også rusmisbruk får en utvidet rolle og et utvidet ansvar for disse barna. Dette er i og for seg et etterlenget perspektiv og fokus. Det store spørsmålet er om helsetjenesten er klar for dette. Vi vet at psykiatrien og barne- og ungdomspsykiatrien allerede sliter med store problemer og mangler. Noen stikkord her er den sterke nedbyggingen av døgnplasser og institusjonsplasser, behandlere som går fra poliklinisk behandling til privat praksisgrunnet bla. rigide byråkratiske regimer og alt for mange pasienter og for dårlige muligheter til å gi inngående behandling⁴, stor bevegelse inn og ut av institusjonene, et for svakt utbygget kommunalt tilbud/ettervern, og betydelige rekrutteringsproblemer til stillinger som psykiatere⁵, bla.

Skal vi lykkes med mange av de gode tiltakene som barnevernsinstitusjonsutvalget lanserer, blir ressursituasjonen også avgjørende.

Kompetansesituasjonen i institusjonsbarnevernet er også et viktig punkt. Utvalget foreslår at det etableres flere praksisnære deltidsutdanninger med sikte på bachelor, noe vi støtter.

Barna i barnevernsinstitusjonene har ofte, som nevnt over, store utfordringer, ikke minst hva gjelder psykisk helse, noe som kan vise til et komplekst problembilde. Det er derfor viktig med adekvat grunnkompetanse og en faglig tilnærming. Dette gjelder også for rusproblematikk.

Barnevernlovens paragraf 10-16 stiller i dag krav om relevant bachelorutdanning for nyansatte⁶.

Når det er sagt, ser vi også verdien av utvalgets forslag om å øke muligheten for personer uten formell kompetanse med relevant erfaring som er særlig godt egnet. Her kunne man kanskje gått inn på en mer utdypende drøfting av hva «særlig godt egnet» kan innebære, og mulige ordninger for realkompetansevurderinger bør være et tema. En vei her er at dette også kan innebære formell kompetanseheving ved at personer gjennomgår interne opplæringsløp eller en deltidsutdanning. Vi er også åpne for å se nærmere på om og med hva fagskolene eventuelt kan tenkes å bidra med på dette området.

Når vi over har støttet et utvidet ansvar for helsetjenesten i forhold til barnevernsinstitusjonene, betyr ikke dette at vi undervurderer at det er sentralt med kompetanse om og kjennskap til helse og psykisk helse, rus og rusmisbruk og miljøterapeutiske metoder i institusjonene selv.

Utvalget har også flere forslag som tar opp skolen, bla. plan for oppfølging av skolegang for barn som skal flytte til eller bor på institusjon. Skolemyndighetene på hjemstedet skal samarbeide med institusjonene og barnevernstjenesten om dette. Det er viktig at dette blir forpliktende planer som følges opp. Et problem i forhold til skolegang for disse barna kan være den omfattende flyttingen noen av dem utsettes for, og som dermed også må løses på andre måter. Ellers er det viktig med mest mulig «normalitet» for disse barna i skolen, nok med innslag av fleksibilitet, og å unngå stigmatisering.

---

⁴ Et opprop basert på egne behandleropplevelser finnes eksempelvis her: [Vi har knapt begynt, men har behov for å rope varsko | Tidsskrift for Norsk psykologforening \(psykologtidsskriftet.no\)](#)

⁵ Se bla. [Rekrutteringskrise i psykiatrien \(legeforeningen.no\)](#)

⁶ Fra lovtaksten: «Faglig personell som ansettes i en institusjon skal minst ha relevant bachelorutdanning. Barne-, ungdoms- og familieetaten kan i særlige tilfeller gi unntak fra dette kravet».

LO er også positiv til bruk av kommunale botiltak for noen grupper av unge knyttet til barnevernet og barnevernsinstitusjonene. For de som dette kan passe for. Her kan en teste ut ulike modeller for botiltak.

Til slutt vil vi understreke betydningen av de spesialiserte fosterhjemmene som alternativ til institusjonsomsorg. Det betyr at barna får omsorg og støtte i et mer familiesentrert miljø. Da må arbeidsvilkårene for spesialiserte fosterforeldre bedres. Dagens frilansmodell må omstruktureres til at hjemmene blir arbeidstakere og det må innføres bistandsplikt fra Bufetat til disse hjemmene.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Kristin Sæther
(sign.)

Liv Sannes
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.